

O TIO MARCOS D' A PORTELA

Os mandamentos d'o MARCOS fora d' airexa, son seis: facer á todos xusticia, non casarse con ninguen, falar o gallego enxebre, cumprir c'o que manda a ley, loitar pol' o noso adianto con antosiasmo e con fé, vestir calzós e monteira *per omnia sécula amen.*

Teñen os pobos a gala n-o seu linguaxe falar: fálase chino n-a China, portugués en Portugal, catalán en Cataluña, e n a Alemania, alemán, soilo os gallegosd' agora hastra vergonza lles dá falar a melosa e doce fala que falan seus país.

PARRAFEOS C' O POBO GALLEGO

Ano sétimo

Ourense 2 d' Agosto de 1885.

Parrafeo oitenta e nove

COMO PAGA O DEMO Á QUEN-O SIRVE.

II

—¡Santa Crara! ¡Santa Crara! Non deu en mala trécola o señor abade pol-a mor de me sair raro o chocolate. ¿Qué culpa eu teño de que non o fagan como Dios manda? ¿Pra que me fai facer estas angueiras, que ademais de seren noxosas non estou afeito á elas? ¡E sempre n-a mesma. «¡Tí érel-o demo!» dime si os mandiques non lle san á xeito, e «Hoxe tamen se reza á santa Crara», si o chocolate non sai espeso—escramaba o sancristan de San Miguel d' o Campo, pensando á solas n-as agarradas que por costume tiña c' o crego d' a parroquia.

Unha vez que s' alcontraba axudándolle á misa, c' o pensamento n-a chocolateira posta ó lume n-un curruncho d' a sancristía, reparou n-o demo que facía deitado ós pés de san Miguel, e sin que se dise conta d' a razon, cicais de relaxado, non lle pareceu tan infernal e malo como lle parecera n-os trinta anos e piques que levaba n-a eirexa consagrado ó servico de Dios, e levado pol-a tentacion lembrouse d' o dito d' o señor abade «¡Tí érel-o demo!», e si non lle colleu cariño, porque como bñ cristiano arrenegaba d' o demo,

fixo propóseto de miralo con mellores ollos e d' atendelo con mais coidados.

O probe sancristan mirábase ó espello cavi-lando n-o dito d' o abade, e inda que non topaba xiquera pelos de comparanza n-o seu rostro c' o d' o príncipe d' os infernos, metéraselle n-a cabeza que debia telos, porque senon, ¿á que viña o que lle dixese o señor abade tan á miudo «Tí erel-o demo?»

Esta idea traballáballe no cerebro pol-a noite, pol-o día, esperto e durmindo. Prendía n-o sono e soñaba ¡Ave Maria Purísima! que s' alcontraba ardendo n-os infernos. Andaba pol-a eirexa ou pol-a aldea e cantos faguian a sinal d' a cruz ó pasar pol-a súa veira, antoxábaselle pensar que o arrenegaban.

Non tiña volta, ou se lle metera un meigallo n-o corpo ou lle botaran unha pauliña.

¿Cal d' as duas cousas era? ¿Quén fora? Cua-sementes que se volveria tolo dinantes de sabelo.

Alritábase o señor abade sempre que lle puña o chocolate craro, e non iba fóra de camiño, porque dende que o sancristan dera en rillalo á secas, o señor abade tomaba o chocolate á medias. Pero sacarlle ó sancristan aquela lambiscada pol-as mañás, dempois d' afacerse á ela, sería o mesmo que matalo. ¡Emprestáballe tanto!

Si tiña un meigallo n-o corpo, era un meigallo de perendengues e campaiñas, cuasque un meigallo señorito, pois non podía pasar sin o seu chocolatiño en crúo. Si lle botaran unha pauliña, enton era outro cantar. Algun nemigo d' a eirexa que fixera pauto c' o demo pra lograr que o sancristan caise n-a tentacion d' a gula.

Pol-as trazas, sacaba en limpo dempois de cabilar moito, que non podía ser o señor abade o que fixera a falcatrúa, promeiro porque os d' a cras, de teren tratos téñenos co-as ánemas, e dempois porque fora tolería que se valesse d' aquilo pr' atentar contra o seu estómago, que ô fin quen-as iba pagando, fose meigallo ou pauliña eran as castañas de chocolate.

E de non ser o señor abade; ¿qué lles iba nin lles viña ôs d' a parroquia n-o caso non sacando como non sacaban cousa de proveito?

A enteirárense os feligreses d' o formigueiro de pensamentos que lle bulian n-a chola, ouberan dito que ô sancristan non lle rexía a cabeza, que andaba venteado, ou que pol-o menos se lle metera un verme n-os meolos; pero as cousas pasaban en sacreto e ninguén estaba n-o allo.

Unha noite ô ir á sancristía pol-as chaves d' o campaaario pra tocar á morto, á luz d' a lámpara alcesa, diante por diante d' o altar maor, viu brilar de súbito unha cousa n-as maus d' o atafegado Satanás. Aquel brilar firiulle os ollos como si fose un lóstrego.

Outro que non fora él fuxiría como alma que leva o demo, mais como dende neno s' acostumara á andar pol-a eirexa sin medo á defuntos nin aparecidos, sintíuse atraído pol-a curiosidade, alceudeu un cabucho e foi á enteirarse d' o qu' era aquelô que brillaba.

¡Nunca tal vira! O príncepe d' os infernos tiña n-o medio e medio d' a palma d' a mau direita unha peseta n-unha roda, posta de xeito que ¡parecia que ll' estaba dicindo: «Estrévete ohm, non sei que xuncras agardas, doucha pra que merques con pouco mais que poñas, unha libra de chocolate.»

E non se fixo de rogar; tomou a peseta d' as maus d' o demo, dicindo pra contra sí en vez de *Vade retro Sātana*, un riseiro e trouleador *Ali quid chupatur*.

Non deixou de sentir os seus escrúpulos de conciencia dempois de collela, pero logo se ll' espavorentaron os remordementos, pensando que non ll' a roubara a ningun santo nin á naide, que non-a sisara d' o peto d' as ánemas, e sobre

todo, que o demo é dono de facer d' os seus cartos o que lle prace como calquera fillo de veciño. ¡E como ll' os amostrara d' aquela máneira!...

Dende aquela o señor abade adivirtíu por oito dias que o chocolate saía ben feito, e diulle os laudes ô sancristan dicíndolle con aloumiñeiro acento: «¡Gracias á Dios, home, que lle deche c' o tempero á chocolateira!»

O sancristan lonxe de se gabar d' o dito, contan que sin saber nin pensar o que falaba escramou entre dentes: «Si, si, gracias á Dios, ¡gracias ô demo, señor abade!»

Adivirtiron tamén os feigreses que á maores d' as catro velas que s' alcendian n-a misa d' a parroquia todol-os dias de festa, ardía un cabucho diante por diante d' o patrono san Miguel.

Aquel cabucho non ardía á tontas nin á loucas, que ardía pol-a intencion d' o sancristan, e que non era outra que obrigar ô que s' alcontraba ôs pés d' o santo, á qu' en pagas d' o agasallo repitise á donacion d' a peseta n-unha peza pr' o chocolate.

¡BOA FEIRA!

CONTO.

*Quen vai á festa,
rómpenll' a testa
e perde o que tén,
hou festa lle ven.*

I

Sain eu d' a miña casa,
un lús, pol-a mañan cedo,
acabalo d' o meu faco
qu' é lixeiro com' o vento.

Levaba n-a miña alforxa
un lacon cuáseque enteiro,
unha bola de pantrigo,
un bô anaco de queixo
e unha cabaza con viño,
un bon viño, viño vello.

N-a bolsa levaba cartos
para mercar un xubenco,
n-a feira qu' o vinteseis
hay a caron de Lestedo.

Puxen o faco en camiño;
ende chegando xa preto,
de Marrosos, arredeime
pol-o medio d' uns canteos,
c' o fin de pillal-o atallo
e chegar á feira fresco.

Arrecadei o meu faco,
pois o chan é moi barrento,

y-estonces pidíume o corpo
botar un grollo, e boteino.

II

Eran, así, com' as oito;
moi ausente estaba o tempo.
Chiaban os paxariños,
o sol douraba os penedos;
entr' as herbas d' a curtiña
bulia a yauga d' un rego.
Sobre as follas d' os carballos,
d' as silvas, d' os castiñeiros,
moitas pingotas d' orballo,
que de noite foi caendo,
relocían, cuasemente
como estrelas, dende lexos.
O ver tan garrido o campo
¡pardiolas que daba xenio!

III

Chegando ô pé d' un muiño,
vin, sentada n-un portelo,
a rapaza mais garrida
qu' à terra botou o ceo.

Unha cariña, mais branca
que un limpo pano de lenzo;
uns ollos, qu' alumeaban
mais qu' a lua de Xaneiro.

Cando cheguei cabo d' ela
dixenlle:—Léveme o deño,
si vin ollos mais garridos
qu' eses ollos qu' estou vendo;
nin boca mais pequeniña,
nin uns labres mais bermellos,
nin un corpo mais xeitoso,
nin unhos pés mais pequenos:

¿Cómo te chaman, roxiña?

—Cando estou moi lonxe, á berros.
—¡Seique tês gana de lerial!
fala, neniña, ¿tês medo?

—¡Boo!... xa sei que me non comes
pois teño duro o pelexo.

—Non molas, dime o teu nome.

—¿Pra que queres tí sabelo?

Pois é o mesmo que me puxo,
dempois de nacer, o crego.

Vaya, sigue teu camiño
pois eiquí pérdel-o tempo.

¡Abofellas! ¡Vaya un conto!
vidiña, non che dou creto.

¿Serás brava coma un toxo,
tan garrida cara tendo?

Vamos rapaza, sé boa
e dime axiña, n-un verbo

cal é o nome que n-a pia
os padriños che puxeron.

—Pois ben: chámome Xuana,

Marica, Pepa, Romedios,
Cristoba. Esteba, Farruca,

Catuxa...

—Tou, tou ¡qué deño!

dí que te chamas prenóstico,
e mais presto acabaremos.

Pero miña filla abasta
de parolas, que xa lelo
me volves; fala ben, nena,
dime o teu nome de certo.

—¡Baite! pois chámome Andresa.

—Dende agora lle pormeto
á san Andrés de Teixido
unha festa n-este inverno.

Agora, pois, miña xoya,
vamos qu' inda teño tempo,

á botar xuntos un trago
y-ademais un par de netos.

—Dios ch' o pague, mais non como
non tendo conecemento...

—¡Bá, ba! Déixate de contos;
un bon lacon eiquí levo,

pan e queixo, e levo un viño
d' aquel que dá folgo ô peito.

IV

Por fin foi aquela nena
pouco á pouco amolecendo:
collin as miñas alforxas,
comemos coma dous nenos
e botamos uns bons tragos
d' aquel viño milagreiro.

Oucimos tocar às doce
n-a parroquia de Lestedo!
Estábamos tan adiante...
chegáramos á poñernos
tan maduros coma figos...
cando (quixera esquencelo)
apareceron dous mozos
fortes como dous esteos,
e botáronse enriba
mallando en min tan á eito,
que, presto, n-o chan cainme
perdendo o conecemento.

V

¡Moi escura estaba a noite!
recordei... e tiven medo,
cando volvin n-o sentido
c' os meus ollos entrabertos,
alembreime de Andresiña,
d' os c' o corpo me moeron.
d' o meu faco, d' as alforxas,
d' a bolsa, d' o meu diñeiro.
Cacheeime... nin un carto:
chamei o faco, busqueino,
e nin faco, nin alforxas;
todo foi á dar ô inferno.

Erguínme, non sin traballo,
con tan negros pensamentos,
o corazon tan frido,
tan doridos os lomedros,
que camiñar non podía.
Eiquí cayo, aló trompezo,
poiden chegar hastr' a casa

cando estaba amanecendo,
atirísido de frío
e ben quente o meu pelexo.

VI

Deprendan todos de min
os rapaces d' estes tempos.
Quen quixer coller a froita
que s' atopa n-o horto alleo,
perde, coma min, a besta,
as alforxas, o diñeiro;
e, de contra saca o corpo
que mesmo dá noxo velo,
con mais paus que leva o liño
para tirarl' os tomentos.

*Quen vai 'a festa
rómpenll' a testa
e perde o que ten,
boa festa lle ven.*

BENITO LOSADA.

OS PRENCIPIOS.

Procrámanos á berros todol-os que remexen
as trécolas d' a política. Reacionarios e liberás,
demócratas e monárquicos, segun parolan, teñen
os seus prencipios fixos. ¡Ogallá os tiveran *asegu-*
rados, porque de telos non farian tantas aduana-
das pra conquistar o poder!

N-a virtualidá d' os prencipios fian total-as
escolas políticas o seu trunfo, nin mais nin me-
nos que si todos fosen bós e surtisen efectos n-o
gobierno d' o país.

Sosteñen os liberás que os seus prencipios son
os mais sólidos. Ben se bota de ver a fame que
sinten y-o pouco tempo que teñen n-as mans as
rendas d' o poder. Parécenlle sólidos cando inda
ben non ruben o poleiro e se poñen á picar
n-o paizo, son escorrentados ós agros d' a oposi-
cion pol os conservadores, que son os que disfru-
tan anos e anos d' os mellores prencipios.

O mais cativo cacique rural á forza d' espre-
mer o negocio d' a política, fai o seu Agosto e
ponse rico.

Perguntándelle depois que se gabe de ser
un home de prencipios, anque nunca os tivese
nin por sonos, si os prencipios conservadores son
os mais sólidos y-os mais fixos que se conecen.

Pol-a causa d' os prencipios ármanse tremen-
das algeiradas n-o Congreso. As oposiciós loit-
tan coraxudas c' os ministeriales, os que non fir-
man nómena, estrapexan canto poden pra lle
facer a contra ós que disfrutan d' un emprego, e
sin sachalas nin mondalas logran doce colleitas
n-o ano.

A nome d' os prencipios d' o seu partido tro-
na Lopez Dominguez contra Cánovas e Sagasta,
que pol-o d' agora son os que levan os seus prenci-
pios ó Gobierno, ou como si dixéramos, d' a
boca ó estómago.

En aras d' os seus prencipios os democratas
arremeten contr' os monárquicos; c' o gallo d' os
seus prencipios os calristas acomodáronse a seren
un anaco d' esas *honradas masas* sin levedar que
n-artesa d' o presupuesto amasa Pidal pra facer
roscas e moletes á xeito d' a situacion; á título
d' os seus prencipios os antigos moderados tran-
sixinen pol-a caladiña c' os novos conservadores.
E namentres que n-o Congreso latrican e baduan
restras e restras de palabras pra nos falaren de
prencipios, agora que s' estilan os banquetes
políticos, sempre que se levan eses prencipios á
mesa, entre o barullo d' os pratos y-ó cheiro d' os
apetecentes manxares, as pasiós asoséganse, a
oposicion non é tan coraxuda y-os prencipios non
se padrican con tanto teson, como si os *verda-*
deiros prencipios estivesen alí, n-a mesa, late-
xantes, fumegando, arrecendendo; como si c' o
tenedor n-a mau, c' os dentes en movemento e
c' o estómago en dixestion perene, houbera mais
luz e mais ideas n-o cerebro pra chegaren a un
acordo, e mais cordura e menos coraxe n-o cora-
zon pra discutiren, sin facer un rifadeiro de galos
d' o lugar en que discuten.

¿Será cicais porque n-o seo d' a representacion
nacional non haxa mais que prencipios de me-
moría?

Eu non-o sei. Pero evos o certo que os politi-
cos están mais acordes poñéndose á mesa que fa-
lando n-as Córtes.

Os prencipios pr' os cesantes andan pol-as
nubes; pr' os militares estan n-as estrelas, non
n-esas que brillan n-o ceo pol-as noites, sinon
n-esoutras que campan n-as bocamangas d' os
capotes e d' as lanvitas d' os xefes; pr' os d' a
curia os prencipiosalcontráronse n-o papel d' o
sello noveno engarrados n-as palabras e n-os
conceutos d' os autos xudiciais, ou n-os manda-
dos a secas d' as notificaciós; pr' os medecos os
prencipios residen n-os enfermos, pr' os enterra-
dores n-os mortos, pr' os empregados n-a nómina,
pr' os que viven d' agarapiña n-o que saya ó
camiño, pr' os xugadores n-o galo cando non se
dan as cargadas; pr' os comerciantes n-a vara de
medir, pr' os tendeiros n-o papel d' estraza, pr'
os taberneiros... ¿onde coidandes que teñen os
prencipios os taberneiros? Pois como si fosen rás
ou peixes téñenos n-a auga.

Os únecos que non temos prencipios, somol-os
labregos, sempre estamos ó cabo d' unha cunca

de caldo de verzas e d' un anaco de vica de millo.
Pra nosoutros non hay prencipios porque cuasementes qu' inda non chegamos ó cocido.

¡CANT' EU DIXERA!...

Cand' a primeira
lus d' a alborada
teñind' os cëos
de roxo e prata
as negras sombras
d' a noite racha,
y-os paxariños
n-as engrilladas
polas s' esconden
e tenros cantan,
n-o seu languaxe,
cen copras váreas;
cand' a tristeira
campán lexano
dendes d' a hermiola
ós fieles chama
ó sant' oficio
con badalada
que pol-os campos,
chouzas e brañas,
n-as aás d' o vento
zoando pasa.
¡Cant' eu dixera
s' o que lle falla
á miña lira
ó fin topara!
¡Cant' eu dixera!
¡Canto qu' a alma
sinte e qu' a lingua
tollida cala!

D' o verde prado;
d' a fror temprana
qu' ergue seu cález
de côres páledas
y onde relocen
agarimadas
dōas brillantes
co-as qu' a riada
formou coroa
de pelras brancas;
d' a limpa fonte
qu' as espadañas
y os penzos arbres
n-o seó retrata;
d' o regueiriño
de ledas augas
que marmuleiro
fur' antr' as altas
herbas qu' esvían
as ondas craras;
e d' a campestre
bris, perfumada
c' os ricos cheiros
que roub' as prantas

cando sōave
por elas pasa.
¡Cant' eu dixera!
¡Cant' eu falara
n-aquel instante
d' a madrugada,
si Dios quixera
qu' o que lle falla
á miña lira
ó fin topara!
¡Cant' eu dixera!
¡Canto qu' alma
sinte e qu' a lingua
tollida cala!

D' aquel labrego
que, ó lomb' a aixada,
vai pol-a vreda
canta que canta
pol-o traballo
deixand' a casa
e n-ela a súa
prenda mais cara;
d' a pastoriña
que coid' as vacas
dendes d' o valo
n-o qu' asentada
fia n-o liño
sin ter mais ánsea
qu' a qu' o seu gando
tranquilo paza:
d' o que pr' a dura
brega diarea
con lixeireza
os bois prepara:
d' a qu' as galiñas
pra fora saca,
ou coll' a froita
qu' os arbres carga.
¡Cant' eu dixera!
¡Cant' eu falara
n-aquel instante
de venturanza,
n-o c' a primeira
lus d' alborada
tiñind' os cëos
de roxo e prata
as negras sombras
d' a noite racha,
si Dios quixera
c' o que lle falla
á miña lira
ó fin topara!
¡Cant' eu dixera!
¡Canto qu' a alma
sinte e qu' a lingua
tollida cala!

RAUL MUÑIZ.

(D' o novo libro *Treboadas*.)

Non recordo onde mil xuncras lein que ó vicepresidente d' a Comision provincial déranlle a encarga de montar o lazareto de Quereño.

Pra meu ver hay erro n-a noticia, porque o tal non é medeco nin cousa que se lle pareza.

¡A non ser que o lazareto de Quereño sea un cabalo! E inda así aposto á que non-o montaba sin apearase pol-as orellas.

Andan as mocíñas d' Esgos,
andando facendo comedias,
e din que os ensayos teñen
n-os lameiros e n-as veigas:
fan o papel de casadas
algunhas fillas solteiras
e corre a sona que o fan
tan ben e tan á conciencia,
que o fan con puntos e comas,
e inda mais, ó pé d' a letra.

Dempois de sete meses adimitíronlle a dimisión o noso gobernador-notario señor Bugallal.

En política van á medo as crias anque nazan ós sete meses.

Os gardas de portas non teñen garitas ond' agarimarse d' a chuvía.

Deixáronos n-o medio d' o regato.
Agora que chovan chuzos.

Un campaneiro de Mondoñedo,
cando de noite toca á agunía,
pra non ir solo nin sentir medo
levá unha moza por compañía.

¡Ave Maria!

Pra non levaren ningun crocazo,
baixan xuntiños as escaleiras
como dous noivos dándose o brazo,
e vanse logo pr' a sancristía
y-alí esgurrichan as vinaxeiras.

¡Asús María!

Un doutor estranxeiro dí que os cas adoecen por non teren cadelas.

Outro tanto nos pasa á moitos labregos, co-a

diferencia de que as cadelas de que nos fala o doutor son d' as que ladran e morden.

Aconsella ós alcaldes pr' acabar co-a rabia que non consintan que ningun veciño teña cas sin cadelas e dá instrucións pra que estes aparexamentos se fagan de xeito que a casta non se perda.

Si os cas de palleiro falasen xa lle cantarían as d' o barqueiro á ese doutor que se propon xunquillos, por se meter onde non-o chaman.

A romaría de santa Marta foivos en Velle com' outros anos, nin mais nin menos, o vintenove d' o derradeiro mes de Santiago. Un gran xentío de novas galas con fantasía pero sin cartos; moitas parexas que n-o turreiro o agarradiño tolas bailaron, outras que foron ás carballeiras caladamente pra tomar algo; fatos de mozos que de rexouba iban pra armaren unha de paus, outros que a xerras viño bebían botando un neto de cada trago; costureiriñas que cosen soltas, nenas que botan de cote o gancho, nobres fidalgas d' o faramello e señoritas de ringo rango, os seus feitizos ali locían entr' os mocíños facendo estragos; chispas qu' en terra tumban ós bébedos cal si feridos fosen d' un rayo, algús que trousan o que comeran, outros que pingan o que mollaron, runflas, atruxos, disputas, berros, vivas a Ourense y-ó TIO MARCOS, un con un ollo cuáseque fora como secuela d' un fungueirazo, e dous qu' en coche foran xa tarde, deixando ó coche vir c' o cabalo xuntos volveron os dous n-a mula e cada un d' eles c' o seu criado; houbo laberco que posto á sombra d' unha figueira tras d' un valado, como os rapaces que andan ós grilos entr' os centeos n-o mes de Mayo, furga que furga c' unha paliña estivo un pouco n-un bô burato; houbo tendeira que por resolio deu auga fresca con viño branco, dulces con moscas ó papillote e roscas feitas d' o ano pasado; houbo cortexos que pol-o fino n-os seus amores s' arrendearon, outros que cansos de darlle á lingua co-as maus puxéronse parrafeando, outros xuraron iren á eirexa moito dinantes que acabe o ano pra se casaren como Dios manda e non viviren mais soparados, outros non tendo cicais agarda,

ou por non seren tidos por parvos,
lonxe d' andaren por arrodeos
foron aixiña coller o atallo;
outros... ¡que xuncras! calar prefiro
pra que non sepian que tamen ando
anque de vello vou pr' as ancollas
facendo esculcas y-en malos pasos.

Tal foi a festa que a Santa Marta
aló por Velle houbo este ano.
¡Santa patrona d' os qu' están xordos
tês us romeiros muy arriscados!

Volveron d' a sega algús traballadores de Sa
Ciprian de Viñas, e caindo n-a conta de que os
obrigaban á facer corentena, pra que non-os fu-
migasen nin lles desen á cheirar xofre queimado,
deixaron o camiño real e colleron pol-as carrillei-
ras hastra pórense á salvo n-o seu lugar.

O alcalde, que n-o tocantes á cumprir as ór-
des contra o cólera anda mais lixeiro que unha
corza, deulle conecemento d' o caso d' o governa-
dor, e dempois de s' enteirar d' a remposta, n-a
compaña d' unha parexa de gardas civís (por un
si acaso, que c' os microbios os alcaldes non gas-
tan gromas), foise ond' os segadores, e dempois
de collelos con mau allea pra que non se ll' enga-
rrase algun *bacillus virgula* entr' os dedos, me-
teunos n-unha gayola que d' oficio chaman *laza-
reto de San Ciprian de Viñas*, e tenos alí xuntos
pra que non contaminen ós veciños.

N-estas condicións teñen os segadores que
pasar sete dias mantidos pol-a mau d' o alcalde.

Os coitados non se dan conta d' o que lles
pasa.

«Agora seica se leva o manternos sin traba-
llar.» «Acachéate por si tras algun microbio.»
«N-este hospital non hay médeco nin platican-
tes.» «Parês que nos alcontramos n-o inferno
pol-o que cheira á xofre e pol-as labaredas en que
nos meten.»

Din us contra outros cuasque atónetos.

Non sei o que dirán dempois que sayan d' a
grileira e ll' es amostren a conta d' os gastos que
fixeron namentres durou a corentena d' aquel
orixinal *Lazareto*. Porque supoño que o Aunta-
mento non paga. ¿Qué a pagar? Os paganos son
sempre os labregos.

Acúrreseme outra duda. Contáronme que o
Lazareto de San Ciprian de Viñas non ten mais
que unha sala. ¿Onde farán si cadra as mulleres
a corentena?

Si son boas mozas e non pasan d' os trinta,
xa sei que terán onde facela, non sete dias sinon
nove meses. Pero si son vellas engurradas ¡fora
bruxas! non vexo ond' as arrecollan como non
sea n-a eirexa pra facer unha novena. E inda así
e todo non sei o que diría o sancristan.

Mozas de san Ciprian
cando volvades d' a sega
anque non hay lazaretos

pr' as mulleres churrusqueiras
terendes sitios de sobra
pra facer a corentena,
pois en carta que ll' escribo
co-esta ficha e co-esta fecha
a un que lle chaman Farruco
e que n-esa ten taberna,
que foi nado aqui n-as burgas
e que vos é unha boa péza,
eu encargolle que á conta
d' O TIO MARCOS D' A PORTELA
todo canto precisendes
sin reparos volo dea,
qu' eu non ando como o alcalde
n-as custiós de corentenas
con queimaduras de xofre
nin lazaretos d' aldea

CORREO D' O TIO MARCOS.

D. T. M., Pontevedra.—Recibin tres pesetas
pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d' Ou-
tobre.

D. M. G. A., Entrimo.—Recibin seis rás pol-a
sua suscripcion hastr' os derradeiros de Setembre.

D. E. P., Mondoñedo.—O mesmo.

D. M. A., Astillero.—Recibin unha libranza
de seis pesetas pol-a sua suscripcion hastr' os de-
rerradeiros d' este ano.

D. L. C., Mondoñedo.—Recibin unha libranza
de tres pesetas pol-a sua suscripcion hastr' os
derradeiros d' o pasado Xulio.

D. A. P., Lugo.—Recibin seis réas pol-a sua
suscripcion hastr' os derradeiros de Novembro.

D. M. F. G., Madril.—Recibin dazaoito réas
pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Se-
tembre.

R. P. F. F., Monforte.—Recibin tres pesetas
pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Xa-
neiro d' o ano que ven.

D. A. R. G., Monforte.—O mesmo.

D. X. S. C., Carballiño.—Recibin dazaoito
réas pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d'
este ano.

D. A. Q., Barcelona.—Ninguen pagou a seu
nome.

D. X. L. A., Viladerrey.—As suas cadelas
deben ter xa cria.

IMPRESA D' O ECO D' OURENSE.

O TIO MARCOS D' A PORTELA

PARRAFEOS GALLEGOS

Sai á luz en Ourense todol-os domingos en oito páxinas en fólío, contendo artigos de costumes, poesias, efemérides, cantares e contos d' o pais gallego.

SUSCRICION

Seis réas cada tres meses.

ADIMINISTRACION

Alba, 15, Ourense.

O pago d' as suscriçions é por adiantado.—Os números soltos véndense á dez centimos de peseta.
— Os pagos faranse en letras d' o xirc.

A COMPETIDORA D' A NEVE

GRAN FRABICA DE GASEOSAS,

OURENSE—Rua de San Miguel, 16, baixo, conserxeria d' a Union—OURENSE

Non terlle medo a raxeira
d' o sol, nin tampouco ô cólera.
namentres haxa n-a Union
os sífos de gaseosas;
con levar n-a faltriqueira
dez cadelas en dez rodas,
pidir un sifon, e darlle
a un gancho que ten á volta,
pol-o canuto dianteiro
sai un auga que consola,
é fresquiña como a neve
anque parés que afervoa:
fai ô bebelas, n-os labeos
non sei que xuncras de cóxegas,

que parés que os anxeños
as maus n-os poñen n-a boca;
tanto n-os refresca e prace
cando pasa pol-a gorxa,
que asemella a auga d' o ceo
que por embudo n-os botan,
e cai d' un xeito n-o estomago
qu' o refrixera e conforta.
Non houbo un home n-o mundo,
que bebendo gaseosa
mórrese de indixestion
ou sentise a sede loba.
porque vos é unha bebida
que com' ela non hay outra.